

INDOCHINE
N° 66

TRẦN-ĐẮC-NGHĨA
TỔNG-LÝ
Giá bán nhật trình
BÓN QUỐC-NGŨ:
Trọn năm.....5\$00
Sáu tháng.....3 00
BÓN LANGSA:
Trọn năm.....300
Sáu tháng.....2 00
BÁN CHUNG HAI BÓN
Trọn năm.....7\$00
Sáu tháng.....4 00

AN-HA-BÀO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUỐC-NGŨ DU COURRIER DE L'OUEST

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG Boulevard Delanoue - Cánhto

TRƯƠNG-QUANG-TIÊN
CHỦ BỐT
Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình xin đề thơ
cho M. TRẦN-ĐẮC-NGHĨA
Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gửi số tiền
luôn, bốn-quán lấy làm
thâm cảm.
Những bài gởi đến không
đăng lên báo được thời
không lệ trả lại, xin các
ngài lưu ý.

QUỐC TRÁI

Đặng khoáng trương cuộc Kinh-tế trong cõi Đông-Pháp

CHÁNH-PHỦ TÍN TRUYỀN

Kể từ ngày mồng một cho đến hai mươi tháng Mars 1922 sẽ mở cuộc quốc-trái bạc đồng. Quan Toàn-quyền tổng thống Đông-Pháp được phép mở cuộc quốc-trái này theo chỉ dụ ngày 8 Octobre 1921 và theo thể lệ trong lời nghị-định của quan Toàn-quyền ngày 11 Octobre 1921. Cuộc quốc-trái này mở ra chỉ để làm cho hoàn-thành đường xe lửa từ Vinh tới Đông-hà, mà vẫn là một việc làm thứ rất cần ích, nên cho sau này sẽ mở cuộc quốc-trái khác nữa trong các xứ ở miền Đông-Pháp, đặng khoáng-trương các cuộc kinh-tế và chăn-hưng các cuộc canh-nông, hầu làm cho đất Đông-Pháp, thành-thuộc. Ấy là lần thứ nhất mà dân Đông-Pháp được gọi đến chung-cùng nhau mà làm cho xứ sở mình cho thành-thuộc và xứ Đông-Pháp mượn đường quốc-trái, lấy của cải của dân chúng mình trong xứ mà làm thế-lực kinh-tiến, cần ích trong việc thi hành các cuộc to-tác.

Thể lệ về cuộc quốc-trái này kể như vậy: Về vay mỗi cái là 50 đồng, thời hời lại nội trong hạn ba mươi năm là lâu hơn hết, lại thời bằng số trúng theo hạn định kể ra dưới đây. Mỗi năm có 4.120 vé thời hời lại, ba tháng về số một kỳ, kỳ ba tháng đầu và kỳ ba tháng thứ ba, thì có một vé trúng được 10.000 đồng, một vé trúng 1.000 đồng, 12 vé 500 đồng, 1016 vé 100 đồng. Còn kỳ ba tháng thứ nhì và kỳ ba tháng thứ tư, thì 1 vé trúng 1.000 đồng, 26 vé 500 đồng, 1.000 vé 100 đồng.

Trước khi tổ các phần lợi cho kẻ cho vay trong cuộc quốc-trái này rõ biết, thì người nên sinh mà coi vốn vay chăng nhiều mà số trúng lại định trước hơn hết, tự xưa chưa có cuộc vay nào bên chánh quốc dám bị.

QUỐC TRÁI SÁU TRIỆU BẠC

Phận sự đồng-bào, ta phải làm sao?

Còn cách chẳng mấy ngày nữa đây thì đến ngày mồng 3 tháng hai Annam tức là ngày 1er Mars 1922, nhà nước sẽ mở cuộc bán bạc quốc-trái, hầu cho tới ngày 20 Mars thì đầy. Những thể-lệ của cuộc quốc-trái này, các báo toàn cách Đông-Pháp và Bón-báo chúng tôi đây đều có giải-phân rành-rẻ trong mấy số trước rồi. Đây chúng tôi chỉ xin lời nhà nước đồng-bào ta hãy sửa soạn bạc cho sẵn sàng đặng để đến ngày đó mà mua phiếu quốc-trái cho kịp. Chúng tôi đoán rằng: đồng-bào ta người nào đã thấu hiểu các thể-cách trong cuộc quốc-trái này thì cũng sẵn lòng chờ ngày khai cuộc quốc-trái đem bạc mà mua phiếu, vì cuộc này là một cuộc đặng làm, làm mà đặng lương toàn lợi, lợi, làm mà đặng ích nước lợi nhà, ai lại chẳng ham, ai lại chẳng muốn!

Có thể cho nước: nghĩa là mình đem bạc mua phiếu quốc-trái, nhà nước lấy bạc của mình cho vay đó để làm đường xe lửa cho đặng Nam-Trung-Bắc liên lạc ba kỳ, tinh huyết-độ, nghĩa đóng-bào sẽ như đó mà được gần-gũi thân-khít cũng nhau, khỏi còn lo quang-sao cách-trở, thiện lý chi tình như trước vậy. Đồng-bào ta cũng nhớ đấy mà khoan-trương đường kinh-tế, cuộc thương mại của chúng ta thêm rộng lớn, lại cũng vì đấy mà ta được gần-gũi quốc-sinh nhai-bổ giao-tiếp cũng nhau.

Còn lợi cho nhà: nghĩa là mình cho nhà nước vay, không những là mình được một mối lợi chắc-chắn vĩnh-viễn mà thôi; lại còn thấy lợi to (nếu mình đắc vận) là khác nữa. Mình đem bạc mua một phiếu quốc-trái rồi, thì cũng chẳng khác nào mình là nắm chắc trong tay một tờ giấy bạc bốn trăm, chứ không đến nỗi bị thiệt thòi về giá bạc đồng thời cũng tiền quang-trái lúc không được như mấy kỳ quốc-trái trước đây,

Thoán như may gặp vận-đó, lúc xổ-số kỳ đầu, mình trúng số độc-đắc được một muôn đồng, có phải là đem 50 ngàn bạc mà đổi số muôn, số ngàn làm giàu trong nay mai há chẳng phải là khác biệt không trúng, mình còn vọng qua kỳ sau, kỳ sau không trúng thì còn kỳ sau nữa. Một năm xổ-số 4 kỳ thì mình có 4 lần hy-vọng, trong khoảng 30 năm xổ-số 120 kỳ đặng buồn tất hẳn lợi cuộc quốc-trái này, thì mình cũng đặng có 120 lần hy-vọng. Chẳng sớm thì muộn mình cũng phải trúng một kỳ số, song trúng nhiều trúng ít là do nơi thời vận của mình đi thôi. Nói cho cùng lý mà nghe: nếu mình không có phước mà trúng được bạc muôn, bạc ngàn đi nữa, thì mình cũng phải trúng số chót hơn hết là 100 đồng, như vậy mình cũng còn lợi được 50 đồng. Ấy là vốn một lời một cũng là khá. Chớ chẳng phải như các cuộc xổ-số khác, hề trúng thì được lãnh bạc, hắng không trúng thì vốn mất. Vì là một cuộc quốc-trái xổ-số khác thường, theo lời cũng tôi mới kể trên kia, xổ-số ra mà mình không trúng, thì vốn mình không mất, kỳ này hông còn vọng kỳ sau, vọng hoài vọng mãi cho đến ngày mình trúng được mới là hết vọng.

Xét cho kỹ, hẳn cho thân, thì nó mua phiếu quốc-trái này làm. Mua một lợi muôn lợi ngàn mà chẳng chịu mua còn dịp nào nữa. Đây là cơ hội cho người ta trúng được muôn ngàn, rồi tiếc mà nói phải chi khi đó tôi... háy giữ lời. ... ô hời muốn rồi!!!

Theo lời chúng tôi đã nói trước kia rằng: cuộc này là cuộc đáng làm; nghĩa lợi hưởng toàn là vì mình đem 50 ngàn bạc giúp mua phiếu quốc-trái nhà nước dùng bạc mình làm đường xe lửa mở rộng nền sanh-hoạt cho dân sự mình, làm cho tâm kỳ liên lạc an-lạc nói giống mình được tới lui cứu trợ

Phi-công POULET

Sớm mai ngày 18 Février 1922 phi-công Poulet ở tại Gò công hay thăm đến Cánhto là 8 giờ, có chờ hai người hành khách. Đi chỉ 20 phút đồng hồ là tới nơi. Tại một cánh đồng rộng gần 5000 canh-nông thiên hạ đứng đen như kiến không đặng đi. Phi-công hạ xuống thời xe ngựa xe hơi chạy tung bụi mịt trời, nào dân ông dân bà chen chúc nhau đến xem, thật là uyên-náo.

Phi-công hay ở trên không có thả những giấy để cho động cuộc quốc-trái sáu triệu bạc kỳ này. Ngài luyện đủ cách, xem nhẹ-nhàng như con én, ai ngó thấy ông lấy làm một cuộc phi thường mà kiên tài xuất chúng. Chiều ngày ấy và qua ngày sau có chờ hành khách đi, cứ 2 người là 30\$. Người Tây người Nam, đến cả đàn bà cũng hăm mộ lắm, giành nhau một chuyến lên trời.

Sớm mai ngày 20 Février ngài đã bay đi Soctrân, Bâclieu... nghe đầu trong ít ngày thời sẽ trở lại Cánhto là chờ hành khách hay nữa. Dời dời đã tiễn họ rồi thế, tưởng cũng là cùng! Đó là cái chứng quả văn-minh của nước người, chứ không phải như ta, văn-minh chỉ có đập đó cả nền nếp cũ, văn-minh là sự xa xỉ, muốn sự gì cũng nói văn-minh mà thực sự là văn minh bị-trường.

Chúng nhau ấy là nghĩa. Còn mình mua một phiếu hay là nhiều phiếu tùy ý mình, sau được trúng số bạc muôn ngàn ngàn trở nên hàn-phủ ấy là lợi!

Vậy nào ai là người có lòng vì nước? Nào ai là hươu công dân? Nào ai là hàng trí-thức? Nào ai là đấng phu-hào?

Vậy đã sống hay chưa ngày mở cuộc quốc-trái mà mua phiếu, có ít mua ít, có nhiều mua nhiều, cũng nhau gần sức giúp cuộc quốc-trái Đông-Pháp xứ ta cho mau thành tựu. Đây là chúng ta làm cho có vàng xứ sở ta và chính là phận sự của chúng ta phải làm đó.

Xin đồng-bào gần lấy, gần lấy!!!

An-hà

Quốc-trái sáu triệu

Đồng-bào ta xướng cái chủ-nghĩa liên lạc ba kỳ đặng làm hiệp lực hầu có mở-mang sự ích lợi trong nước. Nếu muốn cho cái chủ-nghĩa liên-lạc ấy được công-hiệu thì đường giao-thông phải cho thuận-tiện. Tuy là có tàu khời tới lui từ BẮC chí NAM mặc dầu, mà cũng chưa đặng thuận-tiện cho mấy là vì sự vận-tải hay còn khó khăn.

Muốn cho sự giao-thông ở trên đất mà khỏi trở khó-khăn thì trong nước phải có một đường hoả-xa liên lạc từ BẮC chí NAM để mà vận-tải như dân cũng là sản-vật trong nước. Trong NAM thì dư địa-lợi, mà thiếu như công, còn ngoài Trung, Bắc lưỡng kỳ thì dư như công mà lại thiếu địa-lợi.

Vậy muốn cho ba xứ ấy đặng hoả-hầu mở-mang phát-dạt hơn nữa, thì phải đặt một đường thoát-lộ cho thông suốt bắk. Vì sao mà bắk sẽ mở-mang phát-dạt hơn?

Vì Nam-kỳ ruộng đất thì mình-mỏn mà như công thiếu, ở Trung và Bắc: ruộng ít, mà người thì nhiều nên như công dư, không có công chuyên làm. Đó vậy mà như công trong Nam-kỳ mặc lăm. Cái tiền mượn một người trong Nam-kỳ thì mượn đặng ba người Trung Bắc, hề nhiều người thì công rỗi, đó cũng là một dịp cho mấy ông điền chủ được liêu thêm. Người Trung và Bắc đã ao rồ, mà lại tạo nhiều nghề, như làm thợ hồ, thợ mộc, thợ chạm, thợ may áo, thợ đóng giày vào v.v., các nghề đó người Nam kỳ ít làm, đặng ngày giờ mà lo việc ruộng ruộng, đặng lợi cho người khác hưởng.

Đường hoả xa đã có sẵn rồi, song còn thiếu một đoạn từ Vinh cho tới Đông Hà. Quan Toàn quyền Long đã xét cả có đường kinh tế của dân ta và cách giao-thông của nước ta rồi, nên chủ ý muốn làm cho hoàn thành một cuộc to-tác như vậy thì phải có sẵn một cơ tiền loan mới đặng. Vì vậy quan toàn quyền Long mở cuộc quốc-trái sáu triệu bạc này đặng làm xong con đường từ Vinh đến Đông Hà. Cuộc quốc-trái này không vay bằng tiền Langsa (francs) là chủ ý giúp quyền lợi cho người cho vay.

Cuộc Quốc-trái này rất ích quốc lợi dân, vậy ta phải nhiệt-thành hoan-nghinh mua cho nhiều vé đặng cho đủ số sáu triệu bạc đặng vậy thì cái chủ-nghĩa liên lạc ba kỳ mới có cơ to-rạng.

Trần-đắc-Nghĩa

Mau mua quốc-trái kỳ

này, thấp đường đất Bắc, mở mây trời Nam.

Con Hông cháu Lạc về vang, xây nền kinh-tế, nhất thạng lý tài.

Đâu là kẻ trường cửu?

II

Các báo tiếng Langsa và chữ quốc ngữ đã các nghĩa rõ về đều ích lợi trong cuộc quốc-trái này. Ông thì nói rằng cho rất lợi, vì vốn một thửa hai, may ra còn được bạc muôn là khác; ông thì khuyên cho quốc-trái đặng nhà nước làm xong đường xe lửa ngày sau ta đặng Nam, Bắc một nhà, vô ra làm ăn rất tiện, v.v.

Các điều ấy đúng lý đúng nghĩa, mà Annam ta ngày nào được ngồi xe đi cùng Nam cực Bắc há lại không lân hoan-lâm ru? Kia các nước văn minh, Hồng-mao, Huế-kỳ, Nhật bản v.v. nước nào lên nước nào xuống, lại không có đường xe lửa chạy khắp bốn phương? Chớ vì sự trơ-bại mọi-rợ mà đâu đặng như thế đi đứng theo cơ xáo-dời này?

Và chẳng nhà nước Langsa đến xứ này hời hợt, bắt cầu đản kinh, làm đường, mở mang mỗi một ta là người Annam đều được vui hưởng, thì cuộc mở nẻo cho xe lửa chạy cũng, ấy cũng là lập cho ta nhờ chúng.

Từ ngày những bức thân hào Nam-kỳ vận-cải chánh sách như đức của quan Toàn quyền Maurice Long, đến cảm tạ tại đình ngài quan Toàn quyền đã tổ hời đa yếu ta, đã giải hay rõ ràng những cuộc ngại sập-tại làm cho ta nhờ, nhờ là việc mở mang học giới, thêm rộng số đại biểu cho dân, lập đường đường, mở nẻo người đều đem đa lo ân, từ ngày Annam ta được biết lòng khoan-hồng của ngài thì được có an học trong nước ai mà không mến nước Langsa mà biết là mến Maurice Long đại nhân làm lăm.

Ấy vậy, ta đã mến người thì ta phải làm thế nào cho đặng mang tiếng phụ lòng người. Và chẳng cuộc quốc-trái này là cuộc

của quan Toàn quyền ngài lập ra, đáng cho có thể mà mở-mang cho ta, vì nhờ đó ta mới nên mọi việc.

Trước mặt chữ đại-biên dân Langsa giữa nghị-viên Langsa quan Toàn-quyền đã chạc rằng dân ta có thể vừa giúp cuộc quốc-trái này. Ngài nói chắc như vậy là ngài có lòng tin cậy ta, chớ nơi ta, mà ta lại-lỗi, không lo hết lòng, để cho thiếu số tiền đã định đó mà làm công việc hữu ích cho ta, thì chẳng là phụ lòng ân-nhân ta lắm ru? Chẳng là mất lòng nhà nước lắm ru?

Xin ai nấy xét cho cặn, đem hết dạ nhiệt-thành, giàu nghèo tùy phận, nong-trang cho phải cái bổn phận người làm dân biết nghĩa, đã có ích cho mình, có ích cho giống giống mình, mà lại là một điều trung-thành cùng quốc-vương thì thỏ. Đến khi nhà nước cần dùng mới biết dân trong xứ ai là có lòng có dạ.

Việc đời chẳng chỉ gọi là kẻ trường cửu, như tôi đã nói trong kỳ báo trước, cái kẻ trường cửu ấy là việc làm phải nghĩa, vì có một việc làm phải nghĩa được khen ngợi, được vui hưởng lâu dài. Tôi đã để tựa "Đàn là kẻ trường cửu" trong hai kỳ báo, dường ấy ai biết đâu là kẻ trường cửu. nay tôi lại chắc rằng ai cũng biết kẻ trường-cửu ấy là kẻ cho nhà nước vay chắt lời, cho vay khỏi sự mất, cho vay ích nước lợi dân, cho vay được hưởng lâu dài, ấy thật là kẻ trường cửu vậy.

Trần - Đặng-văn-Chiêu
Trên báo "La Cochinchine Libérale."

Một tiệc mừng tại châu thành Cánh

Hôm chiều thứ hai tuần rồi, tại nhà M. Dương-thần-Hỷ, có bữa tiệc rượu đãi thân bằng quyến hữu và anh em bên Phan-bôn-Niết cùng các sở cũ ty.

Trong bốn bát, ai cũng có rằng M. Dương-thần-Hỷ mới ứng cử kỳ rồi, đã được chức Thừa-biên thuộc ngạch chánh-trị, nay M. Hỷ lãnh cấp bằng nên trong anh em lấy làm vui-vẻ.

Đúng sáu giờ chiều ngày ấy, có đến dự tiệc chỉ vị kẻ sau này quan đốc phủ Bô-quang-Trữ, quan quân hạt Hội-dông-La-há-Cang, quan Bác-vật Hữu, M.M. Huyện Hinh, Huyện Bích, Huyện Ngòi, Diên-lương y bốn quốc, Vô-hiếu-Đô, Hội-trưởng hội canh nông, Trần-dắc-Nghĩa Tổng lý "An-hà" Đặng-văn-Chiêu trợ bút báo "La Cochinchine Libérale" trưởng-loa Sinh, trưởng loa Khuê, Thấy thông Bô, ông thừa biện Langsa, Thấy ký Long, Trưởng giáo sư, Hòa thông ngôn, Nhưng thơ ký tạo tác, Trưởng giáo sư, André Trinh Douanes et Régies v.v.

Còn nhiều vị nữa kể tên không viết xin miễn chép. Và lại những viên quan dự tiệc, như chúng một phần tư mà thôi, chớ ngày ấy thật là đông đảo vui vậy.

Bản báo "An-hà" xin kính lời chúc cho M. Dương-thần-Hỷ được vững vàng nơi biển hoạn, trên được quan miễn dưới được dân yêu, sự nghiệp ngazo thu hoạch.

An-hà

Đường xe lửa Vĩnh-Dông-Hà, nối dài liên-lạc một nhà Bắc-Nam. Cho càng rừ-rở giang-san, cho càng thêm giá, cho càng rừ-rở danh. Cho vay để gọi chút tình....

Giáo-trị của giáo-viên và Lễ-phép của học-sinh

Soạn-giả là một Giáo-viên nghèo, tài hèn trí mọn thì mong gì có đủ và-nghĩa hồng-trang thực được cái kíp của ông giáo-sư có đạo-dức mà phạm, nếu tự mình phá-bứt mà không ra hình, thì chẳng là khiến dễ trở cười làm ru? Song le bài luận dưới đây là vốn soạn-giả được dồn trong tập "Văn-học" của ông H. T.; quyển này sắp xuất bản để cống hiến cho đồng-bào ta. Quyết thấy có bài "Giáo-trị của giáo-viên và Lễ-phép của học-sinh" toàn bài tư-tưởng rất quang-hạ đến chúng ta là kẻ đương-diệu-giải sắp em kờ và lại cần-lh cho học-trò ở các-hạng họ-đường. Nên chỉ tôi chép ra để đến Trường-quang-tiên-sinh, xin ngài lượng-dùng cho. Sau này có điều chi khuyết-hâm, tưởng chừng chúng ta, ai học rộng thấy xa bờ, khá bởi bổ thêm được cho vấn-đề ra hoàn-toàn vậy.

Cái giáo-trị của giáo-viên. — Ông! thật cao-thượng thay! thật quý-hóa thay! Nhưng nhỡ ông dạy ra là hình cái chữ-trách đáng yêu đáng mến ấy, hờ dờ được mấy ông đã tự trong cái phẩm-vang của mình? Hiện nay ở các trường, chẳng luận là tại tỉnh-lỵ hay trong thôn quê, có lẽ ông giáo-học, đâu đã không đem cái nhân-cách của mình ra làm cây nêu chánh-doan cho học trò thì chớ, mà nhiều ông trở xoay ngay vào vòng hư-bồng, khiến cho học trò mục-kích rồi làm theo, sau đó phải trở ra toán người lộn-lộn lười-biến trong xã-hội.

Như thế, thì báo sao số Thanh-niên lật-phách khi ông mãi tăng lên được! Thật là một cơ đáng lưu tâm vậy.

Làm một ông giáo-học nơi trường, đầu xưa hay nay, thì cái điều cần nhất là phải xét cái trách-nhiệm mình hiện đối với xã-hội nào? Nếu ở trong một xã-hội cực-g-thịnh và cực-diêm-van-minh, thì trước ta tưởng quyết lòng có mấy người đương-dám nổi phẫn-sự-minh. Vì một vị giáo-sư sinh ra trong đám dân đã có cha hay chú giới-tai cái tài-liệu mình phải cho cao-rộng, cái phẩm-cái là mình phải cho xúng-xáng. Dường ấy mới mong giữ tròn cái giá-trị mình vậy. Nhưng mà ông giáo-học đối một đám học-trò đã hướng-phúc văn-minh thì không phải khó, vì tưởng bất-cử là thời-giờ nào đều có người dạy-dỗ giúp-mình lo-những người ấy là cha chú của học-trò đấy. Cho nên con đường giáo-dục của mấy ông thầy đó rất ảm-đém, mà họ mỗi ngày đều được nghe xa thấy rộng thêm luôn. Chỉ hóm làm một ông thầy, ở trong xã-hội giả-mang, hoặc vưu mới bán khai; tỷ như nước Nam ta đây, thì phải kể là buổi giao-thời, mới ló đầu cần sớm muộn trường, cần sớm hành trường thêm ra. Thời-phận sự của các ông giáo, đối với trình độ người học thì ấy thì thật là khó khăn lắm; hoặc là hiện nay trong nước, có một toán người học văn yếm-bất, đã vượt qua cấp-dãng cao-thượng; tài-trí của mấy ông này có thể đem ra hóa-dân được, cái tư-cách đem làm tiêu-biểu được. Nhưng thân-ôi! mấy ông lại bị hàng người để liệt là kẻ vào-dãng thiên về chủ-nghĩa khoái-lạc hoặc chủ-nghĩa dục-kỳ mà thôi. Cái tư-tưởng ấy phát ra không dân-dân ngu-dốt nọ, là cốt để chúng nó mê-chú-mục vào mấy ông. Lòng họ mong được như cái học-vấn của mấy ông đem ra vấn-đề, khai-thát những điều chúng nó đương-hy-vọng, mà nào đã thấy? Thật thế, mấy ông chưa có ai làm cho thỏa-mãn sở-nguyện của dân; song lại khá xét cho kỹ, thì hiện nay rằng: mấy ông ấy đối với đời là "Giáo-sư" mà không phải là "Nhà-tư" mà đối với những cơ-quang

Một đêm xem hát

Như một đêm xem hát bởi Annam tại rạp T... L... gặp điều lúc Tò-đào Kỳ thì đọc kể làm cho Già-Thị phu-nhân là vợ Huỳnh-phí-lỗ vì bị Tru-Vương bắt chánh-quan loạn thần-thò, mà phải từ-tuyệt nơi đài Bá-Lạc. Kể đó Huỳnh-quí-Phí là em Huỳnh-phí-lỗ nóng lòng vì chỉ mà phải bị Tru-Vương giết-thác. Tiếc thay mà cũng thương thay cho Huỳnh-phí-lỗ phải phò Thương-tho tước-cực phẩm nhân-thần, chức Vô-thành-Vương quyền-chương quân tam-quân tướng-sĩ, biết bao là sang, biết bao là trọng...! Ruồi gặp cảnh nhà ngộ-biến, tức-lát đất đi nên phải khỉ Tru-tam-Châu.....

Tuan-ôi! một đứng-trung-thần như Huỳnh-phí-lỗ trái-giao bởi lý, phôi-mật đập thành cho nhà Tru, chẳng may khi số Tru đã mang-trời khiến giết Thương-dôi-Châu thì đã đành, sao lại làm chi cho cái danh-trung-nghĩa của Phí-lỗ tự bấy lâu trong như tuyết, rạng như gương đến bây giờ phải lem-lam lu-lờ, ấy có phải là trở-trêu thay cho lòng Tào-lóa hay gặp-xâm-người đó vậy.....! Khán-giả xem trọn lần tuồng này rồi suy-nghĩ nghĩ-suy lấy làm ngán-ngảm cho kiếp con người ở cõi trần này, tay Tào-năng-ra thay đen đổi trắng, vinh-nhục vẫn xoay, dấu cho có bương-chải lần chèo trong cái thị-trường danh-lợi này cách nào đi nữa, chừng chung-cuộc đi rồi cũng hóa ra tro với bụi mà thôi.

Coi cho bằng: Công-danh phải quý hỡi như nhân là bờn.

Bên có cái tình cảm xúc về tấn tuồng này, nên chỉ khảo-giả chẳng nệ hay nên nưong ngou bút cùng đã phê cho Huỳnh-phí-lỗ một bài thơ như sau đây:

Khả-thương Phí-lỗ phân làm trai,
Cánh-nghịch nên lòng mới dôi hai.
Lần từ muốn ngơ tình dưới trướng,
Oan-hóa nghĩ chạnh máu trên đài.
Day-guom về sự cũng chẳng dãi,
Dục-ngư qua Châu thể phải này.
Chịu tiếng phẫn-thần gan ruột bèo,
Poài chẳng phú có lượng cao đây.

Thế-Trung

thần quyền đoạt lợi của vị-chúng và cái chủ-nghĩa "Vị-tha" của báo họ lại là nưong núi, lòng sông vậy!!

Ở trong thời-kỳ này, cái phẫn-sự của giáo-viên rất khó khăn, là vì phải liệt-cách hỗn-biệt Âu-Á văn-ba tùy theo lời hầu dạy dỗ con em, phải chia-cái chương-trình giáo-dục ra từ-từ từ-từ tiết-dược để dạy chúng nó. Nên dạy-tri cái phong-hóa xưa, lại phải cho chúng nó hiểu biết sự-thực hành ở Âu-Mỹ, mọi việc khá chấp-trung điều-hòa mà vạch cơ-tiến-bộ cho chúng nó ham, được nưong-năng theo. Nưong ta, trong khoản 10 năm nay, thì vấn-đề giáo-dục bị các hiệu-bào và các bậc-ưu-thời-bình-thể công-kích một cách mãnh-liệt lắm. Cho nên nay mới thấy các học-giới mở-đầu, nhưng đầu thế-nào, thì đáng-bào ta đồng-nhận cho quan Thuộc-diạ bộ-tướng Albert Sarraut là người đại-an-luông. Chỉ e cho các giáo-viên chưa có mấy ai quý-cái giá-trị của mình nên họ học-trò thường-tự vào con đường-dục. Tiếp-đây tôi soạn khoản luận của B. C. liên-sinh để cống-hiến cho mấy ông cùng xem. Tưởng cũng là bổ-ích-lần.

(Còn nữa)

Lại thành-Thập
tự-Nghĩa-Trai
Giáo-viên trường (Vô-Văn)

L'achèvement de la coupeure Vinh-Dông-Hà, une fois construite, permettra dans une très large mesure, le recrutement de la main d'œuvre si difficile à se procurer aujourd'hui.

Đường xe lửa Vĩnh-Dông-Hà thành lập, thời sự mộ-nhơn công-lầy làm giản-tiện lắm, vì buổi này còn nỏi khó-khăn.

DUNG CỘ

Dung cộ là gì? Dung cộ là chừng nào khổ và những hình-dẽo ngày-via ông-via bà, cũng là cái-tục-lệ của khách-trú truyền-nhĩm cho An-nam ta.

Tại Chợ-lớn mỗi năm của Bà-Mà-Châu chừng có bốn-tiên hiế-chào, tôn-lời bạc-muôn, mà từ này có Cách-Mạng thì khách-trú Quáng-Dông công-bớt việc làng-phí-đy.

Tại C. An-thành Nam-Vian, mỗi năm chùa Ông-lở (là Ông-Bác-Đế) cũng bày-chưng-cộ, như chùa Bà-Chợ-lớn vậy; lại có các chùa các miếu, của các nước hiệp-nhau, An-nam ta đến ngày 14 tháng giêng thì chưng-cộ cho tới 15 và 16. Trong 3 ngày, nội-châu-thành Nam-Vian bốn-phố đều đặt bàn-hương-án, khách-trú thì chưng-cộ cao, có thấp, bắc-tiên mùa-lão, bắc-đầu xan-vân; còn đóng-hang-ta cư-nữ tại Nam-Vian cũng tùy theo-tục, nhưng không có cộ cao, cũng không có thấp, duy có chưng-mấy cái kiệu của các ông, các bà, nào là ông Quan-Công, Châu-Xương, Na-Tra, Kim-Tra, Mộc-Tra, và các bà, thậm-chí cho-lời các vị-thượng-dàng-thần, cũng đặt-dống-lên. Mỗi ông, mỗi bà, ông-nào có kiệu này, khiên theo-sau. Cộ của khách-trú, đi cùng đường, cầm song-kim, độc-đao và xiềng-oai mỗi cây nặng hơn nửa tạ nên phải có cái-nang đỡ-lên. Mỗi khi khách-trú chưng-cộ thì có đủ mặt các ông lên xiềng-oai kính-với-nhau.

Năm nay, có lệnh quan Khâm-Sứ Xá-Tây tại Châu-Tuàn Nam-Vian, cấm-nhập như các ông, các bà, có đặt-dống-lên đi theo-chưng-cộ, thì cấm không-cho xiềng-oai, cầm-đao, kim, trái-chong, như mỗi năm.

Loại-ấy ra đi-nhưng mỗi chùa, mỗi miếu phải-ký-tên, vì vậy mà năm nay các ông các bà giận-dống-lòng, không ông-nào bà-nào chịu đặt-dống-lên, nên chỉ khiên-mấy cái kiệu đi không-mà thôi, trong kiệu có cốt-ngô-trơ-trơ chưng-miêng.

Những kẻ tin-di-đoan-phản-nân vì-lại cấm, năm nay các ông không-lên-sơ-e đơ-đấy, vì các năm các ông lên đi các nẻo đường có vẻ hùa-êm-dối.

Đi-đoan hồi đi-đoan, hủ-lạc ơ-hủ-lạc! Gặp-dời văn-miêu-tiên-bộ mà sắc-dống-bang-ta chúng còn chưa-duyet-hết đi, mỗi khi đau-ốm, đau-đổ lên hỏ-bết, thuộc-men không-lo, chừng hết-sức rồi mới chịu-lem vào nhà-thượng, thì bệnh-dã vô-phương-khả-trị.

Mỗi năm các chùa, các miếu ăn-Tết rồi-ra mừng 7 lo đi-tới-tiến các hỏ-phở, dâng-chưng-cộ, năm-nào cũng vậy, việc-tội-tiền-là để-sống-tu-miền-vô, chứ chẳng-phải đi-tới-dâng-chưng-cộ, mà

công-cương phải-là chúng-có-xi, coi-là dọn-cái kiệu cho ông hay là bà-dưng-mà thôi nên có hỏn-bất-lương-thừa-dịp-ky-mỗi năm lấy-liên-chùa, ốm-sở đi-tới-chùa-bỏ-phở, đem-tiền-về-xai-trang-ha ngày-ấy.

Lưu-an-Châu-Phủ-ra-hoà-nhiệm-cấm-những hỏn-bất-lương-ấy cho-tuyệt.

Năm nay tại Nam-Vian chưng-cộ không có các ông các bà lên, cũng như có quan Khâm-Sứ Xá-Tây (Résident-Maire) cấm-nhập không-cho các ông các bà xiềng-oai..... nên giận-dống-lòng không-lên, nghĩ-chúng-là-thay.

Tôi viết bài này vừa rồi, kẻ-xả-ra-vu ông Na-tra-lở bị Cộ hỏn-bất công-dưng-tức-cười.

Kẻ-xả-sự đư-ợc-cộ, đêm 14 tháng giêng-rạng-ngày rằm-lúc 9 giờ-ban-mai, ông Na-Tra lên-dống, ở-đội kiệu song-đào, xiềng-oai-rất-giỏi-giỏi, tay-cầm-công-khôn-quyển và cây-chối-tiểu-bàn-củn, mặc-áo-miêng-chải, đầu-dội-mào-Hoà-Thượng, khi-lên, trông-kén, dống-là danh-ngiê-lu-bi, khiên-từ-tại-chùa Ông-Lở-ra-lời-chợ, ông-ta bị-bắt, đem-vào-bót. Vì sao ông bị-bắt? Chừng-phải ông không có giấy-thước-thần, bắt ông-đấy là vì không-tuân-phép-cấm-lũn-xá-tây, nên hiện-tây-nào-trước.

Theo-tục-lệ, thì ông-bác, ông-đặt, nay ông-lại bị-bắt mới-là cho. Khiên-nguyên-cái kiệu vào-bót, ông-ta chảnh-lại nắm-tay-kéo-mời ông-xuống-xin-hỏn. Hỏn-hay lấy-xiềng-oai-ra, và không-cho ông-đi-nghinh-nữa; kéo-xe kéo-chờ ông-đi.

Vậy mà ông-chúng-chưa-chọn-tướng-dầu, cứ việc-nhấn-mắt-lắc-dầu không-nghe-nói-chi-hết. Chừng-thả ông-rời, ông-ra khỏi-cửa-bót giận-di-mau-giữ, đi-dầu-đấy? Đi về-cửa, về-chùa mới-trách-bỏn ông không có lòng, sao để cho có-bỏ-bất-lòng-như-thế. Ồi! Di-đoan, bà-thời-trừ-tuyệt?

Phan-thế-Hùng

THỜI-SU

Giá bạc

Thứ sáu... ngày 17	Février..	61	25
Thứ bảy... ngày 18	Février..	61	15
Chúa nhật... ngày 19	Eévrier	id	
Thứ hai... ngày 20	Février	id	
Thứ ba... ngày 21	Février	5	85
Thứ tư... ngày 22	Février	5	70
Thứ năm... ngày 23	Février		

Giá lúa

Lúa chớ đến nhà máy nổi ta 100 kilos là:

Thứ sáu ngày 17	Fév... 15	4	30
Thứ bảy ngày 18	Février	4	15
Chúa nhật ngày 19	Février	id	
Thứ hai ngày 20	Février	15	4
Thứ ba ngày 21	Février	10	4
Thứ tư ngày 22	Février	id	
Thứ năm ngày 23	Février		

Travinh

MÁY BAY

Ngày 11-2 phi công Paulet đến dâng-vào giá-vô tại Travinh, nhân-lên-nhiệm-cách coi-nhiệm-dụng-mình. Tuân-hạ-khen-ngợi-vô-cùng. Khen-thi-khen-vậy, chớ biết-bao-giờ An-nam-minh-bằng-người-ta-lở-thay! Bữa 25-2-day sẽ-trở-lại-nữa-mà-chuyến này để-cho người-ta đi-chơi, mới-tên đi 20, \$100

HỒA HOAN

Hôm-mùng 1 Tết, nửa-chiều-lửa-phát-cháy-ruột-một-giấy nhà-là 20 cái-tại-châu-thành-Travinh, bị-nặng-hành-hao-và có-giáo-lớn-nên-chúng 6.050 \$.

Sự-bơ-hoà-ừn-chưa-không-kịp. Tôi-nghĩ-mấy-người-mang-tai-hoại-trong-ba-bữa-tết này. Song-có-qui-đồng-qui-bà-bào-tâm-cho-tiểu-trợ-giúp. Đáng-khen-cho-liệp-vi-biết-cách-làm-phước-cứu-một-kẻ-đương-khian-bằng-một-vàng-âm-ti, hơn-lập-7 kiền-chùa?

Rồi-đây-bộ-kiên-Đo-bà-Cớ-sao-mùng 1 Tết-thần-Bác-lại-đặt-chầu-như-nào?

Tư-Linh (Travinh)

Có bản

Nhiều tướng Cối-lương về Sĩ-ký Nam-Việt, khởi sự hồi dời Hồng-bàng dẫn tới nhà Nguyễn. Đồ cang thường luân lý hát tuồng này thì giúp trợ Giáo-dục, vì các trường đều phải dạy Nam-sử cho học trò. Xin gửi thơ thương nghị với H.V. Ngã (Travinh) để đặt tuồng cho những ban hát Cối-lương: Ich-lam-bang (Cholon), Đông-minh (Phompenh), Lạc-lông-bang (Travinh).

Nhà trường Võ Văn

Cánthor

Nhập trường ngày 15 Février 1922
nhằm ngày 19 tháng giêng Annam.

Dịp tốt

Có bản 1 cái xe Bébé Peugeot bốn bánh, có đèn điện khí và Dynamo còn tốt lắm. Giá rẽ mặt.

Hỏi M. L. van-Sinh

Trường tôn (Cánthor.)

Một tập Tiểu-thuyết Đoàn-Thiên

Hát hay mới xuất bản

VĨ NGHĨA QUÊN TÌNH

Soạn bởi: Nguyễn-mạnh-Bồng

Là một quyển chuyện là một chàng tuổi trẻ vì ái quốc mà phải liêu minh, cha không hiểu, lại mìntrônggơndược vì nước bỏ mình là vinh. Dưới chuyện "VĨ NGHĨA QUÊN TÌNH" có thêm sáu chuyện nữa như sau này:

HIỀNG AI GỌI—Là chuyện một người tư tưởng văn-vơ.

CHUYỆN ĐÊM XUÂN—Là chuyện một ông chủ-bút một toà báo cũng một người học-trò trường cao-đẳng bán quyển một cô con gái nhà quan.

XUẤT TỘI MINH—Là chuyện một ông Thôn—Ngon lấy một cô học-trò con gái sau về một cô giáo về phụ vợ rồi hồi mận-tử.

AI GIẾT NGƯỜI—Là chuyện một tên chèo sủi một người dờn-bà Annam giết chống di, để lấy làm vợ, người bạn không người dờn-bà ấy báo thù đánh chết tên chèo ấy rồi ra thú tội trước quan.

CÓ TUỆ CHÀU—Là chuyện một ông tú tại về say rượu có dấu (con diêm) thành ra con gái phải đi làm Á-dầu.

CÓ ĐẤU TUYẾT—Là chuyện một con diêm tã sự lừa dối.

Giá mỗi cuốn 0,30

Tiền gửi nhà Điện báo 0,06

At muốn mua xin gửi thư cho M. CÁT THÁNH số nhà 3 Phố hàng Gai (Rue du chanvre (Hanoi)).

NGHĨA-LO'Í

"AU GAGNE PETIT"

Rue du Quai—CANTHO—Ville
TRẦN-ĐẮC-NGHĨA Propriétaire

CÁO BẠCH

Kính lời cho quý vị đồng hương, tôi mới dọn một tiệm ở đường mé sông Châu-Thành Cánthor.

Đồ văn phòng:

GIẤY MỰC, SÁCH VỜ CHO HỌC TRÒ DÙNG.

THƠ, TƯỢNG, TRUYỆN, SÁCH.

THUỐC VẠN-LINH-TẾ (thuốc bá chứng)

THIÊN-THÀNH-CHỈ-KHAI-ĐOÀN (thuốc ho)

THIÊN-LÝ-NHAN (thuốc nhỏ con mắt)

VỎ VÀ RUỘT XE HƠI, XE KEO VÀ XE MÂY, hiệu "Bergengnan"

ĐỒ PHỤ TÙNG THEO BÉN DIỆN.

TRÀ HỘT HẮC KÝ

Vân... vân... vân...

Giá nhẹ và chắc chắn.

Như tại tiệm thiếu món chi, thì tôi sẽ vui lòng kiếm mua giùm nơi khác cho quý vị luôn luôn.

Xin quý vị chiếu cố.

Nay kính,

Cách đề bao thư và mandai:

Monsieur Trần-đắc-Nghĩa

Chủ-nhơn tiệm NGHĨA-LO'Í

(Au Gagne Petit)

Cánthor-Ville

Chào quan tân trạng

Bổn quan đặng tin rằng tại tỉnh Mỹtho mới lập thêm một văn phòng trạng sư, của quan Tái-sư toà phúc án Saigon là ông Dartiguenave mới hồi hương, làm chủ.

Ông Dartiguenave là một vị thượng quan gồm đủ tài trí, có danh trong lục châu, nên chắc sao ai ai nghe tin làm chủ cũng đều vui mừng.

Bổn quan cũng nghe chắc rằng ông cựu Trạng-toà Nguyễn-lân-Thạnh Quản-lý nhà hàng Hậu-giang tại Mỹtho luôn giúp việc coi đầu phòng cho ngài.

Bổn quan xin kính ít lời mừng và chúc cho ngài thấy trở động vận sự tấn phát.

Các nhà buôn nên mua

Tên của tin Hanoi-gang có bán thêm bán hàng các cách nước, giấy thơm và giấy nhang hoa, (candle) và (candlestick) des correspondances hoặc phân đơn bán nước có, nước thơm các cách, thơ, thơ cho cùng theo luật lệ nhà thơ. Mỗi cuốn bán 0,25 plus thuế 0,10 trên gửi. Vì sao muốn mua xin gửi thư cho M. Trần-đắc-Nghĩa Tổng-tỷ an quan Au ha Cánthor.

Tiệm khác con dẫu

Kính trình cùng quý khách đặng rõ tiệm tôi trước ở số nhà 83 đường Catinat và số 130 đường Pellerin, nhờ ơn lục châu chư quân tử chiếu cố thì công nghệ của tôi đã thành hành bấy lâu nay.

Vậy tôi đã dọn lại số 96 cũng đường Pellerin vẫn chuyên nghề khắc con dấu đồng, cao su, bán đồng, bán đá, bán thạch để mề, có bán đủ các thứ con dấu Tây gởi lại, như là Dateur, Numéroté, Foliole, Compteur, etc., v. v.

bản đồ phụ tùng theo cuộc con dấu gia rế để mề nam mền, có tu Catinat que để gởi cho quý khách nếu quý khách muốn cần dùng kiểu nào thì xin gửi thư cho tôi lấy Catalogue lựa kiểu mà dùng tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý các quý khách.

TRẦN-DUY-BINH

Graveur—96 Rue Pellerin—Saigon

Quảng tài Thạnh

Tiệm đóng ghe và sửa ghe ở bên kia sông gần cột giây thép

phòng-CHIỀU—cố-jer

Kính cùng quý vị đồng hương, nay tôi mới lập một trại đóng và sửa ghe ở sát m và bờ biển bờ đả và kéo ghe. Tiệm tôi cũng có bán các thứ cây

cưa đồ thước lặt mề giá lại nhẹ hơn các nơi.

Chà tiệm này biết là nghĩ các người Annam nên tiếp rước quý vị vừa lòng luôn luôn chà tiệm này khi trước có làm chủ sự tiệm của hiệu là Quảng-tài-Lai, thì ai ai cũng biết rằng người ấy biết chèo thuyền lái si bực nào.

Xin quý ông quý thầy có cần dờn mua cây cưa đóng ghe hay là sửa ghe đến tiệm Quảng-tài-Thạnh thì rá—Cái xin quý thầy thương.

Nay kính cáo.

Lời rao

Cho người muốn lập phảng sửa máy

Có người muốn bán 1 cái máy nghiền sắt tour một cái cần khoan (perceuse) và một cái lò bằng sắt (forge) Ba món đều là đồ mới chưa dùng đến, chứ không phải đồ cũ.

Giá định không mề.

Muốn mua xin do nơi

M. TRẦN ĐẮC NGHĨA

Quản-lý an quan An-Hà và An-Hà-Bảo

CANTHO VILLE

CÓ BẢNG CẤP CỦA HỘI ĐẤU XẢO MỸ-NGHỆ HANOI BANG KHEN
DIPLOME DE MERITE-EXPOSITION DES BEAUX ARTS DE HANOI 1921
Cordonnerie—Chapellerie—Tonkinoise
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRE

NGUYỄN CHÍ HÒA

83—Rue Catinat—Saigon

Kính cùng QU'VI đặng rõ. Tiệm tôi có 30 thứ BẮC-KI giới BONG GIAY, LAM NÓN theo kiểu AU CHAU kim thời GIAY đóng bằng DA-TÂY hột, NÓN làm bằng LẤY-MOP thiết kế, lợp NÍ-XAM, BỐ-TRẮNG VÀ BỐ-VÀNG đỏ kiêu. Tôi cũng có thứ KHẮC CON DẤU BÔNG VÀ CHẠM MỘ-ĐI DA CÀM-THẠCH ĐỀ MÀ. Tôi đã BÀN-SỈ ở LỤC-TINH thiết kế, đã có nhiều vị rất tin cậy và khôn người NÓN VÀ GIAY của tôi làm thiết kế cang và giá lại rẽ hơn chỗ khác nữa. Tôi cũng có BÀN GIAY-HÀ ĐA LĂNG GIẾP DA-LĂNG VÀ NHƯNG đồ màu BẮC-KY SƠN-ĐEN QUAI-NHƯNG QUI VI xin viết thư về tư tưởng nghị tôi sẽ hồi âm lập tức có giá BÀN-SỈ riêng thiết kế xin chú ý chiếu cố cho việc buôn bán của BONG-HANG ta được thành lợi trong lúc cạnh tranh này tôi hết lòng cảm ơn.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA. Kính mời

Hai thứ thuốc hay

Thuốc "THIÊN-THÀNH-CHỈ-KHAI-HOÀN" là một thứ thuốc vị kiết ôn-hỏa chẳng luận gia tử, đầu-ông đàn-bà mới ho, hoặc ho lâu, ho lao, ho ra máu ho có đờm, ho ở sâu hậu, dùng nó trong vài ngày thì thấy giảm dần. Cũng biết bao nhiêu người đã dùng rồi, đều gởi thư đến khen ngợi chẳng cùng. Cách dùng thì khi mua thuốc sẽ có gởi toa cho cứ đo theo đó.

Giá bán hộp nhỏ 5 miếng.....0,30

Hộp lớn 10 miếng.....0,50

Thuốc "THIÊN-LÝ-NHAN" cứu bệnh mù. Thuốc dùng lau rửa cộp mà luyện chế ra. Làm người mù đã trên năm sau tháng mà khi dùng trong tuần lễ thì thấy sáng như thường. Thuốc nhỏ vào mắt ngửa và ma làm. Cách dùng đã biên vào trong toa, khi mua sẽ gởi theo với thuốc.

Giá bán: Mỗi ve...0,30
Mỗi chục 10 ve
Ve lớn...1,400
bằng 4 ve nhỏ

Xi rằng coi chừng thuốc giả—cứ đề thư cho M. Trần-đắc-Nghĩa Quản lý An-quan An-Hà và An-Hà-Bảo

Tiệm thợ bạc

CỦA M. CAO-VAN-HY

108 Boulevard Bonnard—Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ trang theo kiến kim thời, xinh đẹp khéo là vô cùng, những cái vàng ròng, chuỗi hạt hoa tai, dây chuyền, neo xuyên v.v. kiểu chạm rất nên lòng dưng. Xin các bà, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

Nay kính

Cao-van-hy kính mời.

Thạnh Phát Cánthor

Tiệm Thạnh-phát mới dời về đường Kinh-lập (Cánthor) có bán đủ các thứ hàng Tây, hàn, Tàu, hàng Bắc.

Lành Bắc đen (lành áo), rỗng khổ từ 6,50 tới 7,00 một áo.

Lành Bắc đen (lành quần) trơn và bông có thứ hẹp khổ có thứ rộng khổ từ 6\$ tới 7,50 một cây 2 quần.

Xuyến, dạ hội gả từ 8\$ tới 9 một cây 2 áo.

Lụa có đồ đen từ 12,400 tới 14\$ một cây 5 quần có dư.

Lụa quần anh đen từ 8\$ tới 9\$ một cây 5 quần có dư.

Sa hột đen từ 8\$ tới 9,50 một cây 40 dài.

Satin, càm nhung, nhung màu và nhiều món hàng lạ.

Mền lớn nhỏ đủ cỡ, đồ thứ.

Nón nỉ, nón trắng, giấy da, giấy tã đồ kiêu.

Đồ tây lớn nhỏ nhiều thứ.

Giúp quay da quai nhôm, giúp cor nít, tất và găng nỉ, tất nỉ (mua về bán tại sẽ tỉnh giá riêng).

Hàng ới nhôm tại Cao-lãnh (Sadeo) không hề trễ, đến làng và các làm.

Tiệm tôi có trữ nhiều thứ đồ may mùng rất đẹp, giá không hề chầy. Mỗi cây bộ dài 20"50, bộ ngắn 0"80.

Tất sủi...6\$ một cây

Tất sủi...5\$ một cây

Mua từ 10 cây sắp lên thì được trả tiền huê hợ 10% (một trăm bởi mười).

Quý khách có dịp đến Cánthor, tôi kính mời ghé tiệm tôi chơi cho biết, và vào xem mua biết giá hàng xin viết thư tôi sẽ gởi theo nhà thơ đem đến cho các bà, các cô (chambillon).

Còn mua thì tin gởi theo nhà thơ đem đến cho các bà, các cô (chambillon).

NGUYỄN VĂN AUQUÉ

Chủ-nhơn cửa-cao.

OAN TRUYỀN NGOC-HANH

(Luyện vì tình)

par

Trương-quang-Tiến

(Tiếp tục)

Ngon theo người Ang-lê về đến Saigon, đứng trên ngày 15 Janvier thời, sống tại, nhâm Hạ-Chau chỉ dăm Di Hạ-Chau! Ngoc nghĩ đến bất dực mình, cắt bớt như những câu đất khách lạ, một thân hổ-liệu; mà thân ôi quá chơn nên mới, con từng phải liêu, đã lấy mền một với nước-nou thời còn có quàng gì trời bề.

Tại Saigon đóng hai giờ trưa, chiếc "AMIRAL-PONTY" lấy neo lách dậm. Mỵ-già là chiếc "ERNEST-SIMON" ở Tàu sang qua tới; thiên hạ rộn-rì, lên xuống đập-diễn, cang trông thấy người lạ về rước bao nhiêu thì lăm lăm khách đã sẵn lại cang chm-thi hỷ nhiên giọt lệ thương ai dường như

chan chừ chưa; bên bong ánh cảnh một khối tư-hoại, mồi giận gió hơn mưa, mà vui này chưa dễ lấp sâu kia, nặng-nề gan óc.

Tàu rộng rãi, chỉ chờ có năm sáu chục hành-khách thương và vài chục người phóng như. Mỵ-vang nước xoáy, một mối thương tâm, than ôi! Tàu vừa từ từ lên mà Ngoc nhìn sức g như sợ, nặng-ràng có sao, nhìn vào dờn thể SAIGON mà sinh lòng chán-nản. Khó tới cảnh nào-nhiệt, thiên hạ chen lẫn trên kíp sống, có tranh danh đoạt lợi mà không hay rằng dưới chiếc tàu Tây này lại có người, tuy thân liêu yếu đau thương, nhưng xem trường danh lợi ấy như một chốn bụi-tung cát lúp, lờng ô-hổ với những tiếng khóc cần thơ; lại nhớ đến chuyện Sơn-Kê, chuyện Tư-Băng cũng lại Saigon, thời thoát như muốn hực đoạn ruột, chảy là gan mà thăm nói "Ang-vân biết mình thân liêu yếu, nhưng trái bao ngày tháng, đã từng quen mặt với tuyết sương, có hồi phục giang-san nhâm-lệ, mà biết đâu trong khoảnh

muối mấy năm trường này, mồi mỵ" đưa khối óc mà rồi đến đây phải thất-cơ thua lẩn, trôi gánh giữa dưng.

Thời! An-oán rạch ròi, hôm nay ta vì chán cái giả cảnh mà sẵn mình đi nào nương ở víc người, nhưng khi-vong ta ngày về chưa át đã là tuyệt, mà bấy giờ tôi mấy bao xây vắn, bang cùng sầu của ta đã mắng, trời còn ngó lại—thời tôi khốn hay sẽ biết mặt đây là ai? Ngoc cố như việc trước mà cứ lăm-thăm như ngắm oản như nước hờn, đến chừng sự ngó lại bên mình thời thấy người Ang-Lê công đứng trông mông, ja tướng ngơ-ngẩn. Mắt cả hồn giữ đống hỏ, là lời Vãng-Tàu; hoặc g-hôn lẫn đối cảnh, ớn lợm mắt hỏ, lỏ năm lỏ bảy, xem chừng như cũng rá nhau về nghĩ tới, đã bỏ những nỗi lao tâm khổ tứ suốt ngày.

Đậu nghỉ tại Vãng-Tàu tron đêm, đến sáng ra mới lấy neo lách dậm. Hồn bả nước hiể, xanh lặn chơn trời, tàu chạy trôi hai ngày, chẳng thấy chi lạ hơn là—lúc áo sầm bóng Tây—những đèn tàu thấp sáng (trung-trung, cũng chạy đi

Hạ-Chau đến thời và số. Dưng 11 giờ khuya, thời đã trông thấy đèn voi (phare) chỉ chỗ vô phải biển "nétrot" vì gần đây là chỗ ngày trước đã làm chìm hết hai chiếc tàu to lớn, một chiếc "Ellenbourg" của hãng Char Bours Rénie lấy của A lo-Ma lúc chiến đấu. Đến một giờ sáng, chỉ tron 59 giờ là từ Saigon đi đến Hạ-Chau, tàu xăng-neo. Ở Hạ-Chau, thật là một nơi thảng cảnh, dờ hội phiên ba, vừa đến đã thấy thấy thành-lộ, phố-xá ngất trời, nào tàu lớn tàu nhỏ đậu đầy dẫy, ca-nô đồ lạng.

Chiếc "Amiral Ponty" không thể vào đến tàu bến được, vì có những hòn đá long-chong ở lờ rạn, chỉ phải chờ một chiếc tàu nhỏ ra rước thời hành khách mới được lên bờ. Tại bến có những người lính vệ giầy thông-hành "passaport" rồi mới cho đi. Xem cả di-thể, thật là một sự phồn-thịnh, thiên hạ chen chen chầu trên trường thương-mại, xem thử lực hàng hải làm. Tàu về ra mỗi năm kể đến 18 triệu tấn, cứ như mỗi

chức phóng chở 4.000 tấn, thời số tàu có đến 4.500 chiếc vừa tới vừa lui không kể đến những tàu vào lấy than và nước.

Dân số có trên 300.000 người, nhưng khắp nơi, đều công thấy nhan-nhân những tiệm khách-tru, có chăng mấy, cái hàng và nhà hàng lớn—thời có người Hông-mao còn dưng bốn quốc là bị lại quen tính hiền, nhất, quanh năm chỉ ăn không ngớt rồi, cang việc đầu nào, đầu che có g pho, mặt đơn ba, không, này khi trông con đon. Thế mà báo sao nước lợi có tin tin không chảy về người ngoại quốc. Ở trường người rồi ngắm đến ta, lại cũng bỏ thêm mà tôi trộm.

Ngoc cũng người Ang-lê đã đến nơi, phố ở tại đường "ORCHARD" chính bản để là Orchard Road, vừa rộng rãi vừa có ngon gió thanh mồi buổi chiều đưa đến. Những lời của tên sắp phơ đưa với Ngoc buổi ở tại Phú-Hải có quả thể không? Quả vậy! người Ang-lê sang trong thật mà công chính là người công lập của công ty Robinson, vì một mối xin đi đổi gió.

Còn nữa

